

Rovaniemen kaupungin vanhusneuvoston toimintakertomus 2017-2020

Tässä toimintakertomuksessa kuvataan Rovaniemen vanhusneuvoston toimintaa valtuustokaudella 2017-2020.

Rovaniemen kaupungin vanhusneuvoston tehtävänä on edistää, toteuttaa ja seurata Rovaniemen kaupungin ikääntyneen väestön osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia Rovaniemen kaupungin hallinnon ja palvelualueiden toiminnassa sekä kunnallisessa päätöksenteossa kuntalain (410/2015) 27§:n mukaisesti.

Pitääkseen yllä ajankohtaista tietämystään ikäihmisten asioista ja lainsäädännöstä vanhusneuvoston edustajat ovat osallistuneet muun muassa

- valtakunnan hallinto- ja vanhusneuvostopäiville sekä alueellisiin koulutustilaisuuksiin.
- Rovaniemen vanhusneuvoston puheenjohtaja nimettiin Lapin alueellisen vanhusneuvoston jäseneksi ja sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Kyseinen neuvosto kuitenkin ennätti pitää vain kolme kokousta sote-uudistuksen kaatumiseen mennessä ja on jätetty lepäämään ja odottamaan sote-päätöksiä.
- Lautakuntien ja toimialojen johtavilta viranhaltijoilta on vanhusneuvosto saanut pääsääntöisesti kiitettävästi tietoa ja toimeksiantoja sille kuuluvien asioiden hoitamiseksi. Huomauttamista on kuitenkin tiedotuksessa sekä liian lyhyillä toiminta-ajoilla lausuntoja pyydettyäessä.
- Vanhusneuvosto sai olla kuultavana tarkastuslautakunnassa kevättalvella 2019

Rovaniemen kaupungin vanhusneuvosto:

1. Seuraa vanhusten tarpeiden kehitystä kaupungin alueella.
2. Osallistuu ikääntyneen väestön palvelujen ja elinympäristön suunnittelutyöhön ja arviointiin kaupungin alueella.
3. Edistää ikääntyneen väestön selviytymistä eri toiminnoissa, kuten asumisessa, sosiaali- ja terveyspalvelujen saamisessa sekä kulttuuri ja vapaa-ajan toiminnoissa.
4. Seuraa ikäihmisen näkökulmasta Rovaniemen kaupungin päätöksentekoa ikääntyneiden palvelujen, tukitoimien ja muiden etuuksien järjestämiseksi sekä niiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi.
5. Vaikuttaa elinympäristön suunnitteluun ja toteutukseen siten, että julkiset tilat ja liikennejärjestelyt ovat esteettömiä ja soveltuvat ikäihmisten, vammaisten ja sairaiden tarpeisiin.
6. Tekee esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja eri viranomaisille ikäihmisiä koskevista kysymyksistä sekä hoitaa muut mahdolliset vanhusneuvoston toimialaan kuuluvat ja kaupunginhallituksen määräämät tehtävät.
7. Rovaniemen kaupungin vanhusneuvoston tehtävänä on edistää viranomaisten, ikääntyneiden sekä eläkeläis- ja vanhustyöjärjestöjen yhteistoimintaa järjestämällä yhteistyö- ja neuvottelutilaisuuksia, joissa käsitellään ikäihmisiä koskevia asia- ja toiminta-aloitteita.
8. Valmistelee toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä laatii toimintakertomuksen.
9. Huolehtii käsittelemiensä asioiden viestinnästä

Toteutuminen:

- Vanhusneuvoston edustaja (Raili Kerola) on nimetty Rovaniemen kaupunginvaltuuston kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeuksin.
- Muutoin koko neuvosto seuraa asioita kutsumalla säännöllisesti eri alojen virkamiehiä raportoimaan ja luennoimaan. Mm. seuraavilta aloilta on kuultu seurantaselvityksiä:
 - Asumisen tarveselvitys
 - Avovastaanoton palvelut
 - Asumispalveluiden myöntämisperusteet
 - Kotihoidon myöntämisen perusteet
 - Sairaalapalvelut ja ympärivuorokautinen asuminen, kuntoutusasiat
 - Ikäihmisten hyvinvointikyselyn raportti
 - Ikäihmisten palveluiden rakennemuutokset
 - Raportit tarkastuksista yksityisissä vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköissä
- Vanhusneuvoston edustaja on mukana useiden hankkeiden suunnittelutyöryhmissä tuoden niihin ikääntyvän väestön tarpeet ja vaatimukset. Tällaisia ovat esimerkiksi

- Uimahallin suunnittelutyöryhmä, Valviran ja Lapin aluehallintoviraston vanhuspalvelujen ohjauksen ja valvonnan kehittämistyöryhmä
 - Rovaniemen kaupungin joukkoliikenteen suunnittelu
 - Rovaniemen kaupungin hyvinvointistrategia
 - Tulevaisuusverstaas, ikäihmisten turvallinen arki, hyvinvointikertomus ja suunnitelma 2017-2020
 - Ikäosaamiskeskuksen erilaisissa ”työrukkasissa”, mm. sairaalapalvelut ja ympärivuorokautinen asuminen sekä Nestorin Neuvonnan kehittäminen
 - Korkalovaaran-Karinrakan alueen kehitystyön ohjausryhmä
 - Napapiirin Omaishoitajat ry:n ohjausryhmä
 - Näsmätien hoivaosastojen suunnittelu
 - Pulkamontien kuntoutussairaalan suunnitteluryhmä
 - Rovaniemen kaupungin Voimaa vanhuuteen projekti
 - Eläkeläistila Potkurin kehittämisen suunnittelu
 - Rovaniemen matkapalvelukeskuksen asiakastyöryhmä
- Vanhusneuvosto teki yhdessä vammaisneuvoston kanssa toukokuussa 2019 ns. esteettömyyskävelyn Rovaniemen keskustassa kartoittaen ongelmakohdat kaduilla ja julkisiin tiloihin esteettömästi pääsemisestä. Jo kävelyn aikana annettiin ohjeita ongelmien parantamiseksi mm. liikkeille ja raportti toimitettiin kaupungin niille tahoille, jotka asioista ovat vastuullisia. Mukana oli myös muutamia kaupungin virkamiehiä ja luottamushenkilöitä. Uusi kävely oli tarkoitus tehdä talviolosuhteissa kevättälvellä 2020, mutta se peruuntui koronapandemian vuoksi.

ESITYKSIÄ JA ALOITTEITA vanhusneuvosto on tehnyt sekä kirjallisina että suullisesti virkamiehille ja luottamuselimille. Esimerkkejä:

- Eläkeläistila Potkurin aulaemännän toimi tulee vakinaistaa ja toimenkuva monipuolistaa mm. Potkurin varausten hoitajana. (Perusturvalautakunnalta tuli kielteinen päätös asiasta.)
- Kaupunki veloitettiin laajentamaan ikäihmisten hyvinvointikysely myös järjestöjen ulkopuolisiin ikäihmisiin todellisen kuvan saamiseksi.
- Joukkoliikenteen lippujen hinnat rollaattoria käyttäville ilmaiseksi.
- Vanhalta paloasemalta vapautuvat tilat ikääntyvien päiväntanssitaloiksi.
- Kaupunki veloitettiin tehostamaan tiedotustaan kaikilla sektoreilla, mutta erityisesti ikäihmisten palveluasioissa. Kaupungin viestinnän edellytettiin kouluttavan eri toimialoja tiedottamaan asioistaan oikein ja tarpeeksi varhaisessa vaiheessa.
- Eläkeläisjärjestöjen vapaaehtoisvoimin järjestämän koululta yli jäävän ruuan hakukustannuksiin pyydettiin kaupungilta bensiinirahaa.
- Urheiluopistolla tapahtuvan sisäratakävelyn rata-kustannuksiin pyydettiin niin ikään kaupungin rahoitus. Molemmat viime mainitut järjestivät virkamiespäätöksiin.

4

LAUSUNTOJA on annettu eri toimialoille pyydettäessä mm. Seuraavasti:

- Rovaniemen kasvuohjelma 2019-2020
- Asumisen tarveselvitys

- Levähdyspaikkojen lisääminen kevyen liikenteen väylien varrelle
 - Matkapalvelukeskuksen (MPK) kehittämisselvitykset ja loppuraportti. Lisäksi vanhusneuvosto on ollut perusturvalautakunnassa kuultavana MPK:n kehittämisasioissa.
 - Joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmä
 - Asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen jatkokehittäminen 2017-2021
 - Rovaniemen kaupungin autopaikkamitoitus selvitys, vaiheleiskaavaehdotus
 - Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma 2017-2021
 - Kotihoidon myöntämisen perusteet
 - Esitys alennetuista ja maksuttomista bussimatkoista
 - Metsäruusualueen asemakaava
 - Rovaniemen osallisuuden ja vaikuttamisen jatkokehittäminen
 - Ikäihmisten palveluiden palvelusetelin sääntökirja
 - Rinteenkulman terveystieteiden tilaratkaisu
 - Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelman toteutumisen seuranta (edellinen vanhusneuvosto oli kyseisen suunnitelman ohjausryhmässä)
 - Potkuri-tilan varauskäytännöt
 - Lausunto valtuustaloitteeseen Kuntavaalien 2021 äänestyspaikat suunniteltava yhteistyössä
 - Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025
-
- Vanhusneuvosto on tehnyt tiivistä yhteistyötä mm. kaupungin kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa järjestämällä säännöllisesti erilaisia tilaisuuksia ikäihmisille. Myös aluehallintoviraston kanssa on yhteistyössä järjestetty tilaisuuksia ja kyselyitä vanhuspalvelujen ohjauksesta ja valvonnasta (mm. Valviran ja Lapin aluehallintoviraston asiakasareena 15.3.2018 Potkuri). Syksyllä 2019 solmittiin yhteistyö Lapin Liikenneturvan kanssa ja yhteistyön tuloksena järjestetään Rovaniemellä pilottina EAK65+ (Ikääntyvien ennakoivan ajon kurssi) 18.-19.2.2020 Potkurissa. Tämä ei toteutunut koronapandemian vuoksi.
 - Toimintasuunnitelma on laadittu vuosittain ja täydennetty lisäksi puolivuositain. Talousarvio on ollut vakiosummainen 10 000 € lähinnä kokouspalkkioita, matkoja ja koulutus- ym. tilaisuuksia varten. Syksyllä 2019 lisättiin vakioarvioon erillinen itsenäinen kevään 2020 vanhustenviikon kustannuksiin tarkoitettu 7000 euron määräraha.
 - Toimintakertomus tehtiin edellisestä neljä vuotta istuneesta vanhusneuvostosta, jonka jälkeen seuraava toimintakertomus käsiteltiin vuosilta 2017-2019.
 - Kokousten pöytäkirjat julkaistaan Rovaniemen kaupungin sivuilla. Yksittäisistä asioista ja tapahtumista on lähetetty tiedotteet medialle. Puheenjohtaja on antanut pyydettyä haastatteluja lehdille koskien ajankohtaisia käsittelyn alla olevia asioita (mm. MPK) sekä laatinut niin ikään pyydettyä muutaman kolumnin nimenomaan vanhusneuvoston puheenjohtajana ajankohtaisista ilmiöistä.

- Vanhusneuvosto on tehnyt toiminnastaan esitteen, jota on jaettu erilaisissa tilaisuuksissa kaupungin koko alueella.

Jäsenet

Järjestöjä edustavat jäsenet:

Varsinainen jäsen

Leena Jakkula, pj
Raili Kerola, vpj (5.2.2020 Alk. pj)
Lasse Aro
Juhani Inkeröinen
Kaarina Kapraali
Hilkka Kotila-Martti

Henkilökohtainen varajäsen

Annikki Iivari
Sakari Rapakko
Kari Puolakka
Martti Koivuranta
Sirkka Koskinen
Saara Haataja

Lautakuntia edustavat jäsenet:

Varsinainen jäsen

Kaupunginhallitus

Sara Tuisku (29.4.2019 saakka),
Päivi Alaoja (29.4.2019-31.12.2019),
Juhani Juuruspolvi (1.1.2020 lähtien)

Henkilökohtainen varajäsen

Hilpi Ahola
Hilpi Ahola (31.12.2019 saakka)
Päivi Alaoja (1.1.2020 lähtien)

Perusturvalautakunta

Eini Maria Tennilä (31.12.2019 saakka)
Henri Ramberg (1.1.2020 lähtien)

Riitta-Maija Hokkanen (31.12.saakka)
Hilpi Ahola (1.1.2020 lähtien)

Vapaa-ajan lautakunta

Raija Kivilahti (31.12.2019 saakka)

Nguyen Thanh Tri (31.12.saakka)

Tekninen lautakunta

Kaisu Huhtalo (31.12.2019 saakka)

Päivi Alaoja (29.4.2019 saakka)

Elinvoimalautakunta

Aarne Jänkälä (1.1.2020 lähtien)

Lauri Ylipaavalniemi (1.1.2020 lähtien)

Sivistyslautakunta

Hilla Haajanen (1.1.2020 lähtien)

Reetta Mustonen (1.1.2020 lähtien)

Toimialaa edustavat jäsenet(perusturvan toimiala):

Tuulikki-Louet Lehtoniemi(2017)
Sirkka Peltola(2019)
Tarja Kontio (2020)
Johanna Pikkuaho (2020)

Sirkka Peltola
Anne Mattila
Anneli Ylitalo
Anneli Ylitalo

Sihteeri Maarit Alikoski 2017-2018, Riina Koskiniemi vuoden 2019-2021 (Marika Ylipietä 30.10-31.12.2020)

- Pääsääntöinen työskentely tapahtui vanhusneuvoston kokouksissa, joita on pidetty keskimäärin kerran kuukaudessa lukuun ottamatta kesätaukoa, eli vuodessa 8 kappaletta. Lisäksi on pidetty kokousten välillä työvaliokunnan valmistelevia ja kiireellisten tapausten kokouksia tarpeen mukaan useita vuodessa.

Toimikautensa alusta vuoden 2019 loppuun mennessä vanhusneuvostossa käsiteltyjä asioita ja tehtyjä päätöksiä:

- Vanhustekotunnustus on Rovaniemen kaupungin joka toinen vuosi myöntämä 700 euron suuruinen tunnustuspalkinto rovaniemeläiselle henkilölle tai yhteisölle, joka on jollakin teolla rikastuttanut vanhustyötä ja vanhusten elämää Rovaniemen kaupungissa. Vuoden 2018 vanhustekotunnustus myönnettiin Pirjo Maijalalle hänen runoteoksestaan Terveyskeskusosasto.
- Vanhusneuvosto on suunnitellut ja toteuttanut joka syysy lokakuun toisella viikolla vietettävän valtakunnallisen vanhustenviikon ohjelman yhdessä kaupungin kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa. Syksyllä 2019 tehtiin päätös siirtää vanhustenviikon ajankohta toukokuun viimeiselle viikolle syyskuukausien tapahtumaruuhkaisuuden vuoksi. Koronapandemian vuoksi uudesta ajankohdasta luovuttiin ja vanhustenviikko järjestettiin jälleen lokakuussa "sopivasti toisin" -pienimuotoisena ja osin verkossa.
- Vierailut muiden vanhusneuvostojen kanssa: Kemijärven ja Pelkosenniemen vanhusneuvostot olivat Rovaniemen neuvoston vieraina 11.4.2019 teemalla "Vanhusneuvostojen rooli muuttuvassa ajassa". Samassa yhteydessä tutustuttiin Rovaniemen Ikäkeskuksen toimintaan.
- Neuvosto on jalkautunut kaupunginosiin kuulemaan asukkaiden toiveita vanhuspalveluiden kehittämiseksi. Alaouнасjoella Sinetän kylätalossa tilaisuus oli 14.3.2018, Muurolan kirjastossa 18.4.2018, Sodankylän tien alueella Vikajärvellä 20.3.2019, Ranuan tien alueella Narkauksen kylätalossa 24.4.2019, Vanttauskoskella Jokitorin tiloissa 7.10.2019 sekä Korkalovaaran kaupunginosan alueen Korkalovaaran kappelissa 14.11.2019.
- Laitostutustumisia on tehty Pulkamontien terveysasemalle ja kuntoutusyksikköön
- Osallistuttiin Lapin vanhusneuvostojen yhteiskokoukseen marraskuussa 2017.
- Osallistuttiin Lapin alueen vanhusneuvostojen koulutustilaisuuteen Rovaniemellä marraskuussa 2019.
- Vanhusneuvosto ja Lapin alueneuvottelukunta järjestivät "Turvallisesti seniori-iässä" iltapäivän Potkurissa (luennot erikoislääkäri Pekka Raudaskoski ja riskienhallintapäällikkö Mika Hyvärinen) Potkurissa 2018.
- Ikäihmisten turvallisuuteen liittyen kaupungin tulevaisuusverstas Potkurissa 2018

- Vanhusneuvosto on järjestänyt yhdessä kaupungin kulttuuritoimen kanssa erilaisia yleisötilaisuuksia Potkurissa, esim. lausuntataiteilija Matti Kaarlejärven esiintyminen, taikuri Timo Kulmakon esiintyminen ym.
- Yhdessä kaupungin kulttuuritoimen kanssa järjestetään Potkurissa kerran kuukaudessa eläkeläisten iltapäivätanssit ns. villasukkatansseina, tanssittajana Rovaniemen Rytmiorkesteri Kunnan Pojat.
- Vanhusneuvosto osallistui Pohjois-Suomen Messujen järjestämille seniorimessuille kaupungin osastolla 2018.